

**Міністерство освіти і науки України
ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»
Білоцерківський національний аграрний університет
Дебреценський університет (Угорщина)
Університет Афійон Косатепе (Туреччина)
Університет економіки в Бидгощі (Польща)
Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету
Університет Савуа-Мон Блан (Франція)
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Рівненський державний гуманітарний університет
Маріупольський державний університет
Криворізький державний педагогічний університет
Міжнародна перекладацька компанія Translatel
Федерація обмінів «Франція-Україна»
Бюро перекладів «АДМІРАЛ»**

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

**«Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні
в умовах сучасних освітніх реалій»**

21-22 березня 2024 року

Біла Церква – 2024

УДК 378-027.543(477)-029:80:34

Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в умовах сучасних освітніх реалій: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 21–22 березня 2024 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2024. – 199 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор;
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор;
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор;
Ковальчук І.В., канд. юрид. наук, доцент;
Цвид-Гром О.П., канд. філол. наук, доцент;
Ігнатенко В.Д., канд. пед. наук, доцент;
Погоріла С.Г., канд. пед. наук, доцент;
Боньковський О.А., ст. викладач;
Любимова Ю.С., канд. філол. наук, доцент;

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук, доцент

До збірника увійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками V Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні в умовах сучасних освітніх реалій» (21–22 березня 2024 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

Тексти публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів відповідають автори.

Ел. адреса: <https://science.btsau.edu.ua/taxonomy/term/27>

©БНАУ, 2024

СЕКЦІЯ 3
ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ
ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР В УМОВАХ
МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ:
ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

УДК 378.147:355.48

ЦВИД-ГРОМ О.П., канд. філол. наук., доц., завідувач кафедри іноземних мов

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНА СКЛАДОВА ЯК ЧИННИК
ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
У ЗДОБУВАЧІВ АГРАРНИХ ЗВО

Анотація. Актуалізовано питання лінгвокультурологічної складової у процесі формування загальних компетентностей у здобувачів аграрних ЗВО. Одними із мовних домінантів є латинські сентенції – крилаті вислови, фразеологізми, які є вагомим чинником інтелектуалізації української літературної мови. Входячи до загальної системи мови, фразеологізми вважаються найціннішим лінгвістичним спадком, у якому відображаються бачення світу й національна культура соціуму, вони є носієм і джерелом національно-культурної інформації, до якого зверталися як до одного із засобів своєрідного відродження.

Ключові слова: вища освіта, лінгвокультурологія, загальні компетентності, латинські фразеологізми, латинські крилаті вислови.

Сучасні виклики у сфері вищої освіти, які постали внаслідок російської агресії проти України, дали поштовх для посилення соціально-гуманітарної складової на усіх освітніх програмах. Дана складова за своїм змістом формує у студентів такі загальні компетентності як фактор самоідентифікації, національної єдності, самобутності, етнокультурної приналежності. Освіта повинна сприяти усвідомленню людиною власних коренів, свого місця у світі, засвоєння кожним індивідом етнокультури спільноти, як способу її буття, з тим, щоб у майбутньому вміти вступити в діалог з іншими культурами [5].

Глобалізація освітнього простору, можливості міжнародної академічної мобільності для викладачів і студентів у провідних університетах Європи, кооперація між українськими та закордонними ЗВО, процес інтернаціоналізації, безумовно, сприяють підвищенню її якості, є засобом підготовки здобувачів вищої освіти до адаптації в умовах сучасних викликів. У зв'язку з цим, найважливішим вектором соціальної місії університету є надання освіти, зокрема вищій, високого етичного статусу в суспільстві.

Культурологічні моделі цивілізації індексуються у мові, яка відображає цю цивілізацію. Саме тому зрозуміти важливі концепти культури неможливо без урахування мовного символізму.

Лінгвокультурологія пов'язана з вивченням національної картини світу, мовної свідомості, особливостей ментально-лінгвального комплексу. Проблематика лінгвістики й культурології – етнічні культури, цивілізаційна, глобальна культура, культури різних епох у діяхронічному висвітленні, культури різноманітних соціальних, вікових, територіальних, статевих, професійних, конфесійних та інших угруповань. Лінгвокультурологія як суміжна з етнолінгвістикою і соціолінгвістикою галузь мовознавства, вивчає «взаємозв'язок і взаємодію культури й мови в їхньому функціонуванні й відображає цей процес як цілісну структуру одиниць у єдності їхнього мовного та позамовного (культурного) змісту за допомогою системних методів і орієнтовно на сучасні пріоритети та культурні настанови (системи норм і суспільних цінностей)» [3].

У різні історичні періоди європейської цивілізації, у складні часи занепаду культури та емоційного оптимізму суспільства, до латини зверталися як до одного з засобів своєрідного відродження, реабілітації. Освічені представники суспільства відчували потужний культурно-цивілізаційний фон, який був за латиною та міг реалізовуватися її мовними елементами. Одними із таких мовних домінантів є латинські сентенції – крилаті вислови, фразеологізми.

Латина завжди була потужним чинником інтелектуалізації української літературної мови, а латинізми вже давно є невід'ємними елементами її лексичної та фразеологічної систем. Це підтверджує і їх періодизація за часом виникнення: успадковані з давньоруської мови; запозичені у XV–XVIII століттях внаслідок вивчення латинської мови в українських навчальних закладах; запозичені у XIX–XX століттях переважно як елементи суспільно-політичної, медичної, біологічної, юридичної та іншої наукової термінології [4].

Входячи до загальної системи мови, фразеологізми вважаються найціннішим лінгвістичним спадком, у якому відображаються бачення світу й національна культура соціуму, вони є носієм і джерелом національно-культурної інформації. Вона акумулює колективний досвід, який передається з покоління в покоління, дозволяє досліджувати далеке минуле не лише мови, а й історії і культури її носіїв, дає можливість говорити про культурно-національну рефлексію суб'єкта. Саме тому у фразеологічному фонді, за словами лінгвістів, національна самобутність мови отримує найяскравіший і безпосередній прояв [2].

У фразеологізмах переплітаються історії народів, своєрідність їхньої культури, побуту, традицій. Фразеологічна одиниця не тільки зручна у відтворенні, вона є частиною асоціативного ряду. Іманентні ознаки фразеологічних одиниць – експресивність, емоційність, оцінність – роблять їх провідними засобами художнього зображення з лінгвістичними та естетичними елементами. Нації послуговуються власним набором зрозумілих без тлумачення символів, знаків. Використовуючи їх, носії мови створюють доступні й водночас стислі образи, в які вміщується глибокий зміст фразеологізмів. Фразеологізми суттєво доповнюють виражальні засоби, оскільки експресивно-оцінні конотації у сфері фразеології ширші, ніж у сфері лексикології. Більшість фразеологічних зворотів багаті стилістично і використовуються в образному мовленні. Фразеологізми прості й

зрозумілі за формою, за взірцем легко відтворюють складні явища, зв'язки та взаємини [1].

Отже, лінгвокультурологічна складова займає одне із найважливіших місць у процесі формування загальних компетентностей у здобувачів вищої освіти. Зокрема, у латинських фразеологізмах, крилатих висловах викристалізувався багатовіковий досвід римського народу з різних галузей суспільного виробництва, матеріальної й духовної культури. Переважна частина латинських прислів'їв, не зважаючи на свою часову віддаленість, не втратила своєї актуальності і до сьогодні, оскільки у них стверджуються людські моральні принципи, вони наповнені непідробним гуманістичним змістом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бенкевич, Г. А. Особливості функціонування латинських фразеологізмів як носіїв змісту поняття "любов" // *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород, 2020. Т. 1, Вип. 13. С. 172-176. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/32605> (дата звернення: 10.03. 2024).
2. Гладка В. Лінгвокультурологічний підхід у вивченні фразеологізмів французької мови. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2016. Вип. 1 (35). С. 41-46.
3. Лінгвокультурологічний аспект мовознавчих досліджень : навч.-метод. посіб. до спецкурсу для студентів філолог. ф-ту. 2-ге вид., допов. і перероб. Ужгород, 2021. 292 с.
4. Семенюк О., Патлата Г. Латинізми як чинник інтелектуалізації сучасної української мови. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Випуск 202. Кропивницький, 2022. С. 76–83.
5. Цвид-Гром О.П. Формування етнокультурної компетентності в умовах інтернаціоналізації вищої освіти // Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти: матеріали Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф. (Білоцерківський НАУ, 27-28 березня 2020 р.). Біла Церква, 2020 . С. 41-43. URL: <http://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/5905> (дата звернення: 11.03. 2024).

УДК 378.147:811.133.1:004

МАЙЄР Н. В. д-р пед. наук, проф., професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», м. Київ, Україна.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Анотація. У публікації представлено завдання, які сприяють формуванню креативної компетентності майбутнього викладача у процесі професійно орієнтованого навчання французької мови. Завдання сприяють формуванню професійно орієнтованої французькомовної комунікативної компетентності майбутнього викладача, оволодінню елементарними методичними знаннями про засоби, прийоми, технології креативного навчання, елементарними методичними вміннями укладати завдання з використанням засобів креативного навчання, спонукають до елементарної методичної рефлексії.

Ключові слова: викладач, завдання, креативна компетентність, професійно орієнтоване навчання, французька мова.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ihnatenko V. Neural network and artificial intelligence in translation.....	3
Любимова Ю.С. Актуальні питання викладання китайської мови у закладах вищої освіти у вимірах сьогодення translation.....	5
Mykhailenko O. Scientific and technical translation as subfields of translation studies.....	7
Gronier T. Apprendre le français sur des textes de simone de beauvoir.....	8
Пилипенко І.О. Translation and its influence on intercultural communication.	12
Захарова Н.О. Відтворення категорії демінутивності під час перекладу дитячої літератури (на матеріалі книжок-картинок).....	13
Тарасюк А.М. Сугестивні мовні засоби створення образу жінки в релігійному дискурсі середньоанглійської мови.....	16
Мельник Л.М., Пасічник Н.С. Професійно значущі якості перекладача аграрної сфери.....	19
Береговенко Н.С. Прикметник як основний лексичний засіб вираження оціночного судження (на матеріалі «Кентерберійських оповідей» Джеффри Чосера).....	21
Чернишук Ю.І. Неологізм в сучасній лінгвістиці.....	25
Велика К.І. Термінологічна система фітопатології з точки зору перекладу.....	27
Філінський В.Ю. Взаємодія та пізнання культури англійської мови. англіцизми в українській мові.....	29
Кириленко М.О. Використання перекладацьких трансформацій в рекламному медіа дискурсі.....	31
Сазонова Ю.О. Інновації в перекладацькій діяльності з іспанської на українську мову: використання нових технологій.....	32
Гостра К.В. Особливості перекладу прецедентних феноменів культури	35
Боньковський О.А. Деякі аспекти термінологічного нормування в німецькій мові.....	37
Калитюк Л.П. Вербальне втілення категорії оцінки в давньопівнічній мові.....	39
Шайтор О.О. Структурні та стилістичні особливості фразеологізмів ченюй, що містять концепт «Родина».....	41
Мацепура Л. Л., Горняк В. М. Основи художнього перекладу.....	43
Скопенко О.С., Мацепура Л.Л. Запозичення у словниковому фонді сучасної англійської мови: структурно-семантичний та функціональний аспект.....	45

СЕКЦІЯ 2

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Слущкий Я.С. Сутність прямої акультурації у роботі з іноземними студентами.....	48
--	----

СЕКЦІЯ 3

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ: ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Цвид-Гром О.П. Лінгвокультурологічна складова як чинник формування загальних компетентностей у здобувачів аграрних ЗВО.....	51
--	----

Майєр Н. В. Завдання для формування креативної компетентності майбутнього викладача у процесі професійно орієнтованого навчання французької мови.....	53
Hryshchenko I.V., Kourdish O.K. Challenges of today: another concept of an english coursebook for medical students.....	56
Камінська С.В. Formation of readiness for professional foreign language communication through the principle of predictive learning and the principle of combination of classroom and extracurricular work.....	59
Bulhakowa T., Zhukova H. Edukacja pozaakademicka: wybór nowoczesnego człowieka.....	62
Лук'янець Г.Г. Розвиток вмінь толерантного мовлення студентів сфери гостинності як реалізація міжкультурної комунікативної компетенції.....	64
Ткачук Ю.В., Мельник Н.А. Ментальне здоров'я як освітня проблема..	66
Ірхіна Ю.В. Щодо питання про зміст курсу іноземної мови за професійним спрямуванням для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти медичного факультету напрямку «Спеціальна освіта»	69
Столбецька С.Б. Особливості професійно-мовленнєвої підготовки перекладачів у галузі сільського господарства на прикладі французької мови.....	71
Хахула Б.В., Хахула Л.П. Формування лідерської компетентності майбутніх бакалаврів-аграріїв у закладах вищої освіти.....	74
Бойко Г.А. Підходи до розвитку компетентності у професійно орієнтованому читанні майбутніх інженерів.....	77
Марчук В.В. Поняття особистості в соціальних системах.....	79
Шерстюк Н.В. Використання лексичного підходу у викладанні англійської мови професійного спрямування.....	81
Межов О. Г. Неформальна й дуальна освіта: нормативне регулювання та досвід реалізації у процесі підготовки магістрів філології.....	83
Волинець І.М. Формування професійної компетентності майбутніх вчителів початкової школи у курсі вивчення «Дитячої літератури».....	86
Пазяк А.Р. Основні психологічні аспекти викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.....	88
Погоріла С.Г., Тимчук І.М. Сучасні підходи до формування комунікативних навичок у майбутніх фахівців аграрної галузі.....	91
Хомчук О. П. Розвиток пам'яті як умова ефективного вивчення іноземної мови	93
Дем'яненко О.О. Комікси як ефективний засіб профорієнтованого навчання літератури.....	96
Резнік В.Г. Особливості лексичного підходу до формування граматичної компетенції студентів-філологів у процесі навчання німецької мови.....	99
Мусійчук С.М., Безрученко С.І. Інтеграція STEM-технологій у вивчення іноземних мов.....	102

СЕКЦІЯ 4

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ У КОНТЕКСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Карпіцький М. М. Необхідність викладання порівняльного мовознавства для майбутнього України.....	104
Костусяк Н. М. Роль цифрових освітніх ресурсів у забезпеченні компетентісно орієнтованого навчання морфеміки, словотвору й морфології української мови в ЗВО.....	106